

Andrzej Kozera
prof. UP dr hab. inż.
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

ZARZĄDZANIE SYSTEMEM BEZPIECZEŃSTWA W OŚWIACIE

Управління системою безпеки в освіті

У статті розглянуто різні дефініції поняття безпеки, охарактеризовано особливості охорони безпеки різними структурами та інституціями на різних адміністративних рівнях. Також проаналізовано різні дефініції поняття «державне управління». Розглянуто систему освіти у Польщі, як особливу площину безпеки: її принципи і структуру. Особливу увагу приділено так званій Інтегрованій системі управління освітою та новому законодавству у цій сфері, що набуває чинності у 2012 році. Охарактеризовано нові форми охорони (збереження) особистих даних, що знаходяться у розпорядженні освітніх закладів.

Ключові слова: *Безпека, державне управління, система освіти в Польщі, Інтегрована система управління освітою, нове законодавство Польщі у системі безпеки, система освітньої інформації.*

Bezpieczeństwo definiowane jest jako „stan, w którym członkowie danej wspólnoty państwowej nie odczuwają zagrożenia czy lęku związanego z polityką innych państw (bezpieczeństwo zewnętrzne) lub też wynikającego z działań władz państw (lub ich zaniechania), którym podlegają (bezpieczeństwo wewnętrzne).”¹ Pod pojęciem tym rozumie się również „współczesny miernik szans istnienia, przetrwania i rozwoju państwa, społeczeństwa oraz jego obywateli.”²

Bezpieczeństwo stanowi podstawową wartość zarówno dla poszczególnych jednostek, jak i całych zbiorowości społecznych. Głównymi aspektami bezpieczeństwa jest brak zagrożenia, poczucie pewności i swoboda rozwoju. Bezpieczeństwo jest podstawą funkcjonowania kraju i ma nadrzędną rolę w działalności państwa - na wszystkich płaszczynach jego funkcjonowania.³ „Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego jest jednym z podstawowych zadań państwa i jego organów. Władza ustawodawcza wprowadza regulacje, które tworzą normatywne warunki ochrony bezpieczeństwa. Ustawy i rozporządzenia wyznaczają ramy dopuszczalnych zachowań jednostki i zbiorowości ludzkich, a także obowiązki i zakres uprawnień podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny. W aspekcie organizacyjnym władza w Polsce funkcjonuje na dwóch poziomach: rządowym (centralnym) i samorządowym. Poziom centralny odpowiada za ciągłość działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa, monitoruje i zapobiega zagrożeniom i ich skutkom. Z kolei zadaniem samorządów jest rozpoznawanie zagrożeń u źródeł, zapobieganie im i niwelowanie ich konsekwencji dla społeczeństwa i środowiska. Samorząd pełni zadania samodzielnie, a administracja rządowa

---

¹ Encyklopedia Powszechna, t.1, Kraków 2001, s.348

² J. Kunikowski, *Słownik terminów z zakresu wiedzy i edukacji dla bezpieczeństwa*[w:] W. Maliszewski (red.), *Bezpieczeństwo człowieka i zbiorowości społecznych*, Bydgoszcz 2005, s.179 i n.

³ K. Sienkiewicz-Małyjurek, *Zarządzanie bezpieczeństwem w samorządach lokalnych*, [w:] M. Włodarczyk, A. Mariański (red.), *Bezpieczeństwo i zarządzane kryzysowe- aktualne wyzwania. Zarządzanie bezpieczeństwem w sektorze publicznym*, Seria SWSPiZ w Łodzi, t. X, zeszyt 8, 2009,s. 112.

ma jedynie możliwość nadzoru jego działań, która jest jednak zwięźle określona przepisami prawa."⁴

Nie ulega wątpliwości fakt, że podejmowanie działań mających na celu utrzymanie bezpieczeństwa publicznego jest podstawowym zadaniem wielu formacji powołanych do ochrony bezpieczeństwa, w tym policji, straży miejskich, straży pożarnych, czy też organów kontroli i inspekcji. Szczególna rola w tym zakresie spoczywa również na samorządach. Samorząd województwa wykonuje zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego o charakterze wojewódzkim, które obejmują między innymi za zagospodarowanie przestrzeni, obronność i bezpieczeństwo publiczne. Powiat z kolei odpowiada za zadania publiczne w zakresie bezpieczeństwa obywateli o charakterze ponadgminnym, a także za zapewnienie wykonania zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży. Zadania powiatów obejmują ochronę zdrowia, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochronę przeciwpowodziową i zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom. W celu realizacji zadań starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, tworzone są Komisje bezpieczeństwa i porządku. Jej działalność umożliwia kreację systemu bezpieczeństwa na poziomie lokalnym oraz ułatwia współpracę podmiotów w tym zakresie. Na szczeblu powiatu znajduje się również zasadniczy poziom reagowania kryzysowego i funkcjonuje powiatowa administracja zespolona.⁵ Wiele zadań w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa obowiązuje przepisy prawa nakładają na gminy, do której zadań własnych należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa. Zadania, o których mowa powyżej przypisane zostały samorządom ze względu na ich wszechstronne możliwości działania, które obejmują m.in. wsparcie formacji działających na rzecz bezpieczeństwa, inwestycje wspierające kształtowanie bezpiecznych przestrzeni publicznych, pomoc społeczną, czy też zapobieganie bezrobociu. Dodatkowo samorządy gminne znajdują się najbliżej obywateli i mają bezpośrednią możliwość najbardziej trafnej oceny ich potrzeb w zakresie bezpieczeństwa oraz potencjalnych zagrożeń tego bezpieczeństwa. W ten sposób są w stanie podjąć bezzwłoczną reakcję na powyższe potrzeby i zagrożenia. Należy podkreślić, że podstawą efektywności działań podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa publicznego jest współpraca samorządów lokalnych z formacjami działającymi w tym zakresie, organizacjami pozarządowymi i sektorem prywatnym. Jednostki te tworzą system ochrony ludności na poziomie lokalnym, którego celem jest zaspokojenie jednej z podstawowych potrzeb społecznych - potrzeby bezpieczeństwa. Bezpieczeństwo to oddziałuje na jakość życia, kształtuje więzi i tożsamość społeczną, a także działa jako stymulator rozwoju społeczno-gospodarczego.⁶

Niezwykle ważnym w związku z powyższym aspektem staje się współcześnie kwestia szeroko pojętego zarządzania publicznego. Funkcjonujące w literaturze przedmiotu definicje określają zarządzanie publiczne jako „dyscyplinę szczegółową nauki o zarządzaniu, której głównym obiektem badań jest zarządzanie poszczególnymi organizacjami sfery publicznej, przede wszystkim instytucjami publicznymi oraz makrosystemami, inaczej makroorganizacjami, jak gospodarka narodowa i państwo, a także mezosystemami, np. regionami i poszczególnymi sferami życia publicznego. Zajmuje się ona badaniem zasobów i zakresu harmonizowania działań zapewniających prawidłowe wyznaczenie celów organizacji tworzących sferę publiczną oraz optymalnego wykorzystywania możliwości

---

⁴ *Ibidem*

⁵ *Ibidem*, s.113

⁶ *Ibidem*.

zorganizowanego działania ludzi, nakierowanego na kreowanie publicznych wartości i na realizację interesu publicznego.”⁷

Szczególną płaszczyzną bezpieczeństwa jest system oświaty. Zgodnie z obowiązującymi przepisami oświata w Polsce stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w ustawie zasadniczej, a także wskazaniemi zawartymi w międzynarodowych aktach związanych z ochroną praw człowieka - w szczególności w postaci Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie - respektując chrześcijański system wartości - za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.⁸ System oświaty zapewnia w szczególności:⁹

- realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju,
- wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny,
- możliwość zakładania i prowadzenia szkół i placówek przez różne podmioty,
- dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej,
- możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami
- opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych,
- opiekę nad uczniami szczególnie uzdolnionymi poprzez umożliwianie realizowania indywidualnych programów nauczania oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie,
- upowszechnianie dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych,
- możliwość uzupełniania przez osoby dorosłe wykształcenia ogólnego, zdobywania lub zmiany kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych,
- zmniejszanie różnic w warunkach kształcenia, wychowania i opieki między poszczególnymi regionami kraju, a zwłaszcza ośrodkami wielkomijskimi i wiejskimi,
- utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach,
- upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu w skali lokalnej, krajowej i globalnej,
- opiekę uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej,
- dostosowywanie kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy,

---

⁷ B. Koźuch, *Zarządzanie publiczne*, Warszawa 2004, s.59

⁸ Preambuła do Ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r., Dz. U. 2004, nr 256, poz. 2572 ze zm., dalej: U.Ośw.

⁹ Art. 1 U. Ośw.

- kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym,
- przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia,
- warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego,
- upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych.

W skład systemu oświaty wchodzi przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkola specjalne oraz inne formy wychowania przedszkolnego; szkoły: podstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami integracyjnymi i sportowymi, sportowe i mistrzostwa sportowego, gimnazja, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, dwujęzycznymi, sportowymi i przysposabiającymi do pracy, sportowe i mistrzostwa sportowego, ponadgimnazjalne, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, dwujęzycznymi i sportowymi, sportowe, mistrzostwa sportowego, rolnicze i leśne, artystyczne; placówki oświatowo-wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe, umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego; placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych; placówki artystyczne - ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych; poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu; młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży upośledzonym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki; placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania; zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli; biblioteki pedagogiczne oraz kolegia pracowników służb społecznych.¹⁰

Jak już powiedziano zarządzanie bezpieczeństwem należy uznać za pojęcie niezwykle szerokie, ale na potrzeby niniejszego opracowania za punkt odniesienia autor obierze Zintegrowany System Zarządzania Oświatą. W odnoszących się do tego systemu mechanizmach określanych przez obowiązujące przepisy doszło do zmian, które zaczną wchodzić w życie stopniowo od 30 kwietnia roku bieżącego. Szczególnie duży nacisk położono w przepisach tych na kwestie związane z bezpieczeństwem i ochroną danych osobowych gromadzonych w szkołach.¹¹ Już w tej chwili obowiązki dyrektorów szkół jako administratorów danych osobowych reguluje ustawa o ochronie danych osobowych.¹² Są oni zobowiązani przede wszystkim do zapewnienia odpowiedniej ochrony technicznej i organizacyjnej przetwarzanych danych; imiennego upoważniania osób do wglądu w gromadzone dane; prowadzenia dokumentacji przetwarzania danych oraz ewidencji wglądu

¹⁰ Art. 2 U. Ośw.

¹¹ M. Gucwa, Przypominamy o nowej ustawie o Systemie Informacji Oświatowej, art. dostępny na stronie: <http://www.pociagdokariery.pl/layouts/UM.WUP/ArticleDetails.aspx?aId=410&fld=News>, 24.02.2012.

¹² Z dnia 29 sierpnia 1997 r., Dz.U.2002, nr 101, poz. 926 ze zm.

do nich; stworzenia dokumentów określających: Politykę bezpieczeństwa oraz Instrukcję zarządzania systemem informatycznym. Nowy System Informacji Oświatowej ma być on udoskonalonym narzędziem gromadzenia danych do prowadzenia lokalnej polityki edukacyjnej na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Rozwiązania dotyczące sposobu zbierania danych gwarantują, że dane zgromadzone w nowym systemie będą bardziej aktualne, wiarygodne i rzetelne, co zwiększy efektywność działań na wszystkich poziomach zarządzania oświatą. Nowy System Informacji Oświatowej, który zastąpi obecny, funkcjonujący od 2005 roku, ułatwi zarządzanie oświatą, w tym zoptymalizuje wydatki.¹³

Bezpieczeństwo związane z funkcjonowaniem Systemu Informacji Oświatowej oraz uskutecznianie wszelkich działań z nim związanych uzasadnione jest o tyle, że wymienione powyżej podmioty znajdujące się w katalogu instytucji oświatowych funkcjonują w dużej liczbie - gromadząc jednocześnie ogromną ilość informacji, do których dostęp powinien podlegać różnym sankcjom. Aktualnie podmioty prowadzące bazy danych oświatowych są uprawnione do przetwarzania danych zgromadzonych w prowadzonych przez siebie bazach danych oświatowych w zakresie niezbędnym do realizacji wykonywanych przez nie zadań określonych przepisami prawa. Jednocześnie podmioty prowadzące bazy danych oświatowych są obowiązane do stworzenia warunków organizacyjnych i technicznych zapewniających ochronę przetwarzanych danych, a w szczególności zabezpieczenia danych przed nieuprawnionym dostępem, nielegalnym ujawnieniem lub pozyskaniem, a także ich modyfikacją, uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą.¹⁴ Nowe przepisy zdecydowanie zostały rozbudowane o szczegółowy opis charakteryzujący omawiany system oraz szczegółowe informacje związane z możliwością dostępu do informacji w jego ramach gromadzonych. Przede wszystkim dostęp do bazy danych Systemu Informacji Oświatowej (SIO), obejmujący przekazywanie danych do bazy danych, pozyskiwanie danych dziedzinowych z bazy danych SIO oraz pozyskiwanie danych ze zbioru PESEL za pośrednictwem bazy danych SIO, ma kierownik podmiotu zobowiązanego do przekazywania danych do bazy danych SIO oraz kierownik podmiotu uprawnionego do pozyskiwania danych z bazy danych SIO. Dostęp do bazy danych SIO uzyskuje się na podstawie upoważnienia do dostępu do bazy danych SIO. Upoważnień będą udzielać: minister właściwy do spraw oświaty i wychowania - kierownikom innych jednostek wykonujących zadania z zakresu oświaty, z wyjątkiem jednostek samorządu terytorialnego i jednostek obsługi ekonomiczno-administracyjnej szkół i placówek oświatowych, wojewodom oraz prezesom regionalnych izb obrachunkowych i rektorom uczelni; wojewodowie - wójtom gmin (burmistrzom, prezydentom miast), starostom powiatów i marszałkom województw; ministrowie oraz wójtowie gmin (burmistrzowie, prezydenci miast), starostowie powiatów i marszałkowie województw odpowiednio - dyrektorom szkół i placówek oświatowych, których dane identyfikacyjne są zobowiązani przekazywać do Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych, kierownikom jednostek obsługi ekonomiczno administracyjnej szkół i placówek oświatowych. Upoważnienia będą ponadto udzielane na czas określony obejmujący okres zajmowania stanowiska przez kierownika podmiotu zobowiązanego do przekazywania danych do bazy danych SIO, wojewodę oraz prezesa regionalnej izby obrachunkowej, nie dłużej jednak niż na okres 5 lat; okres pełnienia funkcji przez rektora uczelni, nie dłużej jednak niż na okres 5 lat - w przypadku przetwarzania danych do celów rekrutacji na studia wyższe. Udzielenie upoważnienia wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności. Upoważnienia udzielane będą po przeprowadzeniu procedury weryfikacji dostępu do bazy danych SIO. Nad bezpieczeństwem przekazywania danych do bazy danych SIO i pozyskiwania danych z bazy danych SIO nadzór sprawować ma Minister właściwy do

---

¹³ M. Gucwa, *Przypominamy o nowej Ustawie...*, op. cit.

¹⁴ Art. 11 i 12 Ustawy o systemie informacji oświatowej z dnia 19 lutego 2004 r., Dz. U. 2004, nr 49, poz. 463 ze zm.

spraw oświaty i wychowania. Kierownicy podmiotów prowadzących lokalne bazy danych SIO będą mieć obowiązek niezwłocznie przekazywać do bazy danych SIO informacje o nieuprawnionym dostępie do bazy danych SIO, nielegalnym pozyskaniu danych z bazy danych SIO, zniszczeniu lub utracie danych zgromadzonych w bazie danych SIO lub wykorzystaniu tych danych w nieuprawniony sposób. W przypadku stwierdzenia próby uzyskania nieuprawnionego dostępu, nielegalnego pozyskania lub zniszczenia danych zgromadzonych w bazie danych SIO, stwierdzenia uzyskania nieuprawnionego dostępu, nielegalnego pozyskania, zniszczenia lub utraty danych zgromadzonych w bazie danych SIO oraz w przypadku stwierdzenia wykorzystania tych danych w nieuprawniony sposób, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania będzie blokować przekazywanie danych do bazy danych SIO lub pozyskiwanie danych z bazy danych SIO do czasu wyjaśnienia stanu faktycznego i usunięcia nieprawidłowości, w tym do czasu ponownego przeprowadzenia w razie potrzeby procedury weryfikacji dostępu do bazy danych SIO. Ważnym zastrzeżeniem jest konieczność prowadzenia baz danych przez podmioty za pomocą oprogramowania udostępnianego nieodpłatnie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania lub innego oprogramowania, które spełnia odpowiednie warunki techniczne.¹⁵

Przepisy, które mają zacząć obowiązywać niebawem wymuszają zatem niejako na instytucjach funkcjonujących w ramach systemu oświatowego oparcie działania na nowoczesnych systemach informatycznych, do których cech powinny należeć w szczególności:¹⁶

- centralne przetwarzanie i archiwizacja danych,
- jednokrotne wprowadzanie informacji,
- dostęp do systemu na dowolnym komputerze wyposażonym w przeglądarkę internetową,
- intuicyjna i ergonomiczna obsługa systemu,
  - brak konieczności instalacji i aktualizacji aplikacji na komputerach końcowych użytkowników,
- jednoznaczna identyfikacja użytkowników i przetwarzanych przez nich danych,
- wysoki poziom bezpieczeństwa przesyłanych danych (SSL, podpisy elektroniczne),
  - bezpośrednia integracja aplikacji wchodzących w skład systemu z wykorzystaniem tzw. webserwisów - wymiana danych wykonywana automatycznie lub na żądanie w sposób przezroczysty dla użytkownika,
  - otwartość rozwiązań umożliwiająca integrację z innymi systemami działającymi w jednostkach.

Posiadanie odpowiednich systemów informatycznych nie jest oczywiście jedynym wymaganiem stawianym w związku z ochroną bezpieczeństwa gromadzonych przez podmioty oświatowe danych. Ważnym elementem tego systemu bezpieczeństwa jest również odpowiednie przygotowanie osób mających do nich dostęp. Pomocne w tym okazują się instrukcje wydawane już w tej chwili przez organy pełniące nadzór nad poszczególnymi podmiotami oświatowymi. Do działań tego typu należy zaliczyć na przykład posiadanie przez każdego użytkownika systemu ustalonego indywidualnego i niepowtarzalnego identyfikatora i hasła dostępu, szkolenie użytkowników w zakresie bezpieczeństwa danych gromadzonych w systemie, unieważnianie na bieżąco loginów osób, które utraciły uprawnienia do dostępu do danych osobowych, zmienianie haseł użytkowników co 30 dni, wskazania dotyczące niezapisywania haseł dostępu w miejscach, do których dostęp mogłyby mieć osoby nieuprawnione, zabezpieczenie wszystkich komputerów, na których przetwarzane są dane osobowe hasłem, zastrzeżenie, że pracownicy nie mogą udostępniać

---

¹⁵ Art. 67-69, 78 ust. 1, 79 ust. 1 oraz 80 Ustawy o systemie informacji oświatowej z dnia 15 kwietnia 2011 r., Dz. U. 2011, nr 139, poz. 814 ze zm.

¹⁶ Na podst. strony: <http://www.oswiata.wizja.net/>, 24.02.2012

komputerów osobom trzecim, rekomendacja, że ekrany monitorów stanowisk, na których przetwarzane są dane osobowe, powinny być automatycznie wyłączane po upływie maksimum 5 minut czasu nieaktywności użytkownika oraz wiele innych.¹⁷

„Sektor publiczny niewątpliwie pełni służebną rolę wobec społeczeństwa. Misją państwa jest dbałość o stabilne warunki rozwoju, w tym zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom. Władze powinny realizować misję poprzez zaspokajanie bieżących i przyszłych potrzeb obywateli. Organizacje sektora publicznego powinny być innowacyjne, elastyczne i efektywne w działaniu oraz zaangażowane w świadczenie obywatelom usług wysokiej jakości, do świadczenia których zostały powołane. Dążenie do zapewnienia bezpieczeństwa, najogólniej rozumianego jako zapewnienie wolności oraz zdolność do ochrony i obrony przed nieustannymi i nieuchronnymi zagrożeniami jest jednym z naczelných zadań demokratycznego państwa i jego organów.¹⁸ O ile w prywatnych podmiotach realizujących funkcje oświatowe ochrona danych gromadzonych w różnego rodzaju systemach jest rzeczą naturalną już od dłuższego czasu, o tyle w placówkach publicznych istnieje - jak widać z nowych rozbudowanych dość regulacji - istnieje konieczność organizacji bezpieczeństwa tych danych w oparciu o rozbudowaną strukturę i szeroki katalog podmiotów w ich ochronie uczestniczących.

Oczywiście omówiony w niniejszym opracowaniu zakres pojęć związanych z bezpieczeństwem ograniczony został jedynie do krótkiej analizy jednego z aspektów bezpieczeństwa w systemie zarządzania oświatą (z zasady leżącej w zakresie kompetencyjnym organów samorządu lokalnego). Należy podkreślić, że do zagadnień z tą właśnie problematyką związanych można zaliczyć na przykład również kadry i płace, zarządzanie, nadzór pedagogiczny, bezpieczeństwo uczniów, czy też bezpieczeństwo i higiena pracy. Wszystkie one mogą być również przedmiotem analizy w zakresie bezpieczeństwa w systemie zarządzania gospodarką lokalną na przykładzie oświaty.

Bibliografia:

1. J. Kunikowski, *Słownik terminów z zakresu wiedzy i edukacji dla bezpieczeństwa* [w:] W. Maliszewski (red.), *Bezpieczeństwo człowieka i zbiorowości społecznych*, Bydgoszcz 2005.
2. K. Sienkiewicz-Małyjurek, *Zarządzanie bezpieczeństwem w samorządach lokalnych*, [w:] M. Włodarczyk, A. Marjański (red.), *Bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe - aktualne wyzwania. Zarządzanie bezpieczeństwem w sektorze publicznym*, Seria SWSPiZ w Łodzi, t. X, zeszyt 8, 2009.
3. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r., Dz.U. 2004, nr 256, poz. 2572 ze zm.
4. M. Włodarczyk, A. Marjański (red.), *Bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe - aktualne wyzwania. Zarządzanie bezpieczeństwem w sektorze publicznym*, Seria SWSPiZ w Łodzi, t. X, zeszyt 8, 2009.
5. B. Kozuch, *Zarządzanie publiczne*, Warszawa 2004.

АНДЖЕЙ КОЗЕРА. УПРАВЛЕНИЕ СИСТЕМОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ОБРАЗОВАНИИ

В статье рассмотрены разные дефиниции понятия безопасности, охарактеризованы особенности охраны безопасности разными структурами и институциями на разных

---

¹⁷ Na podst. Instrukcji zarządzania bezpieczeństwem Zintegrowanego Systemu Zarządzania Oświatą, Załącznik Nr 4 do Zarządzenia Nr 838/2009 prezydenta Miasta Krakowa z dnia 21 kwietnia 2009 r.

¹⁸ M. Włodarczyk, A. Marjański (red.), *Bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe- aktualne wyzwania. Zarządzanie bezpieczeństwem w sektorze publicznym*, Seria SWSPiZ w Łodzi, t. X, zeszyt 8, 2009, s. 5.

административных уровнях. Также проанализированы разные дефиниции понятия "государственное управление". Рассмотрено систему образования в Польше, как особенную плоскость безопасности: ее принципы и структуру. Особое внимание уделено так называемой Интегрированной системе управления образованием и новому законодательству в этой сфере, что вступает в силу 2012 года. Охарактеризованы новые формы охраны (сохранение) личных данных, которые находятся в распоряжении образовательных заведений.

Ключевые слова: Безопасность, государственное управление, система образования в Польше, Интегрированная система управления образованием, новое законодательство Польши в системе безопасности, система образовательной информации.

ANDRZEJ KOZERA. THE MANAGEMENT OF THE SYSTEM OF SAFETY IN EDUCATION

Different definitions of concept of safety are considered in the article, the features of guard of safety are described by different structures and institutes on different administrative levels. Different definitions of concept "state administration" are also analysed. The system of education in Poland, as the special plane of safety : her principles and structure are considered. The special attention is spared to so-called Integrated control system by education and new legislation in the field of it, that inures in 2012. The new forms of guard (maintenance) of the personal data that are at disposal of educational establishments are described.

Keywords: safety, state administration, system of education in Poland, Integrated control system by education, new legislation of Poland in the system of safety, system of educational information